

Geffcken Johannes: Sokrates und das alte Christentum. U 8-ni 46 str. Stoji: 80 pfeniga kod: Carl Winter's Universitätsbuchhandlung, Heidelberg (Baden).

Sveuč. profesor. Joh. Geffcken s ovim svojim govorom držanim na Rostockškom sveučilištu hoće da isporedi nauku Sokratovu s onom kršćanstva. Istina je nepobitna, da su filozofija i religija dvije najjače moći našeg duševnog bića. Svrha prave filozofije ne može biti postignuta bez religije. To je istina, koju je već zapazio i Sokrat, a koja se najbolje vidi i u pojavi kršćanstva. Odatle neka sličnost daje se uočiti između Sokratove i kršćanske filozofije. Kad počnemo učiti filozofiju, odmah nas profesor filozofije uputi na Sokrata kao oca filozofije, a to s razlogom, jer je prvi Sokrat predstavnik i tumačitelj prirodnih pojava i zdravih čovječjih sudova. Učenjak Geffcken o tom na šire razvija u ovoj brošuri, koja zaslužuje osobitu pažnju već s toga što su ovake knjige prve pojave u modernoj književnosti. Nauka apoštola i prvih kršćanskih apologeta u mnogočem sliči Sokratovoj nauci, ali ništa ne možemo naći istovjetnosti. Sv. Petar i Pavao, Origenes, Tertulijan, Laktancij i Augustin dadu naslućivati Sokratovo poznanje, barem u toliko u koliko je svatko ko zdravo misli i zaključuje pravi Sokratovac. Dodate „Anmerkungen“ razjašnjuju razne piščeve nazore, koji postaju katkada nelogični uslijed pre naglog zaključivanja. Svakako će ljubitelji kršćanske književnosti knjiga zanimati zbog svojeg načina pri proučavanju religioznih pojava.

A. L. Gančević O. F. M.

F. Ehrenberg S. I.: Zum Præsterideal. Charakterbild des jungen Priesters Joh. Coassini. Freiburg u. Wien, Herder, 1914. str. XII.+311, sa 9 slika, cijena nevez. 4 K 80.

U ovoj knjizi autor opisuje život mladog svećenika, Ivana Coassini-ja, pitomca „Germanicum“ u Rimu, koji je sedam tjedana nakon što je bio

zaregjen iza kratke bolesti tamo umro. Tu ne gledamo život čovjeka jakih strasti ili ženijalne nadarenosti — čovjeka, koji je svladao teške borbe i velike poteškoće — ne, jer takav nije bio Coassini. Tu je opisán život jednostavnog i skromnog mladića, koji se u svakidanoj ozbiljnoj i ustrajnoj borbi sa svojim manama i nesavršenostima razvija i napreduje, te krepostima i znanjem usavršuje svoj od naravi plemeniti značaj, i to usred veselog sveučilišnog života u vječnom Rimu. Glavni su potezi ove biografije uzeti iz mnogobrojnih bilježaka Coassinijevih, a upotunili su ih oni, koji su s njime družili i dopisivali. Tako je piscu bilo moguće da nas uvede u dušu tog mladića, te sami možemo gledati i pratiti, kako se Coassini duševno razvija i napreduje. I danas je dakle moguće s onim običnim milostima, koje su svakomu pristupačne, dovinuti se do visokog savršenstva i doći do velikih kreposti.

Knjiga će u prvom redu biti od koristi za mlade bogoslove, a svakako će u velike zanimati one, koji su svršili svoje nauke u Germanicum.

Dr. Leopold.

II. Vjesnik staroslavenske akademije u Krku za godinu 1913. Uredio profesor N. Žic u Krku god. 1914.

Ovo je drugo do sada štampano izvješće ovoga učenoga društva, koje je utemeljio sadanji njegov pokrovitelj i biskup u Krku Dr. Antun Mahnić. Iz ovoga se izvješća razabire, da društvo imade 3 počasna člana, 3 utemeljitelja, 19. podupiratelja i 145 redovitih, ukupno 170 članova. Imetak je društva za sada još neznanat, a u glavnom troše se prihodi na publikacije. Na koncu izvještaja imade više članaka: I. Milčetić: Najstariji hrvatski glagolski brevijar. — V. Premuda: Uskrsna sekvencija. — A. Mrakovčić: Salamunovo slovo u knjigi leč. — Fra Nikola Milčetić i pop Jerko Gršković: Kako je Ivan Tomko Marnarić patvorio glagolski psaltir. — I. Koštial: Glagolske listine iz Istre. — Dr. M. Tentor: Vajsov Vesperal. — I. Koštial: Čakavska „Duhovna bramba“ iz Bašćanske Drage. J. Koštial: Matice u Krkavčah pri

Kopru. — Pop Jerko Gršković: Paljetkovanje po Vjesniku Staroslavenske akademije za god. 1912. Dosadanje publikacije Staroslavenske akademije u Krku. — Ovih publikacija izašlo je do danas 21. a to je za deset godina opstanka uz nikakova gotovo sredstva mnogo. Želim, da se broj članova a time i dohodak društva poveća i proširi mu rad. *Dr. Josip Pazman.*

Gatterer M. S. I.: Weckruf der Zeit. Kriegsansprachen. Innsbruck 1914. Felizian Rauch (L. Pustet). Cijena 80 filira.

Ovo ratno vrijeme, koje je za dušobrižničku službu veoma dragocjeno, treba dobro upotrebiti, da se vladanje ljudi popravi, da oživi vjera, da procvate kršćanski život. Rat je po mnijenju pisca orijaški glas, koji budi pozaspali svijet, da ustane, da se okani opakih djela, djela tmine, i da se lati oružja svijetlosti, da živi pošteno, a ne u pijančevanju i nestoći, ne u svadi, zavisti i lagodnosti, već po primjeru Isusa Krista, kako opominje sv. Pavao u listu Rim. 13, 11.

To je razlog, koji je potakao pisca, da sastavi nekoliko kratkih govora, zgodnih za ovo vrijeme, da mlađa braća dušobrižnici imaju pri ruci gradiva, o čemu da govore narodu. Ne radi se o tom, veli pisac, da se izdadu uzorne propovijedi, satavljene po svim pravilima retorike, već o zgodnim mislima, koje su kadre puk kršćanski uputiti, što da o ovom ratu drži, kako da sudi, česa da se boji, a čemu da se nada, od koga da pomoć očekuje i čime da se tješi. Evo naslova od nekih pišćevih govora:

Gdje ćemo naći sigurnu pomoć i utjehu? — Duh pobjeguje. — Sveti strah. — Svladaj se u piću. — Euharistija izvor snage za Austriju. — Prava i kriva utjeha. — Plemenitost pravoga kršćanina. — Moda i rat. — Svećenstvo i rat. — Zašto padaju nekoji i zašto ulazi žalost u mnogu kuću? — Molitva i milostinja za poginule.

Pisac obećaje izdati i drugi svezak govora. Preporučujemo ovu knjižicu.

Dr. Josip Pazman.

Die Stimme der Heimat. Pod ovim naslovom izdaje Hein-

rich Mohr kratke nedjeljne propovijedi za vojsku — feldpredigt, a štampa ih Herderova nakladna tiskara u Freiburgu. Prodaju se po 25 otisaka za 50 filira.

Razlog ovom poduzeću je taj, što vojni svećenici ne mogu ni iz daleka dospjeti da milijunima vojske pruže potrebitu duhovnu utjehu osobnim dodirom, živom riječi, kao u vrijeme mira. Samo neznatni dio vojske može da pribiva sv. misi i propovijedi. Za to valja na drugi način pomoći i to brzo. Pomenuti pisac počeo je na ovaj način, da napiše kratku, jezgrovitu propovijed za svaku nedjelju, da ju za tim dade otisnuti u stotine tisuća otisaka i porazdijeli vojnicima na fronti. Mera se priznati, da je ovo zgodan način, koji je izabran, da barem donekle nadomjesti katoličkom ratniku pomanjkanje nedjeljne propovijedi, koje nema prilike da sluša, već da ju u svojem jarku čita. Ovakvih propovijedi izašlo je više, a prvi broj je napisan za nedjelju sedamdesetnicu. I naši hrvatski vojnici gramze upravo za bogoljubnim štivom, pa bi se zadužio njima onaj, koji bi i za naše junake u kratko što napisao, dao štampati i razdijeliti među njih. Nešto je već i učinjeno, pa neka se zna, da se i ovo čini u Njemačkoj.

Dr. Josip Pazman.

Asioli Luigi: Manuale di Eloquenza Civile e Sacra. Vol. di pagine VIII+301. Cijena: 3 lire. Kod: Urico Hoepli, Editore u Milano (Italia). 1915.

Ovo najnovije djelo talijanskog pisca Asioli-a ide da nam u kratko protumači i razjasni nauku o govorništvu koli svjetovnom toli crkvenom. Da pravo rećemo, takovih djela u obliku priručnika mi nijesmo dosada imali. Sa zdravim sudom Asioli raspravlja o slijedećim temama. Prvi mu je temat o govorništvu u opće (Dell' eloquenza in generale) i tu nam stavlja zahtjeve intelektualne, moralne i fizične za jednog govornika te način i razdiobu govora sa svim mo-